

BETWEEN LEXICAL TERMINOLOGY AND DISCOURSIIVE TERMINOLOGY. THE LANGUAGE OF ARCHITECTURE

Bianca GEMAN, Assistant, PhD Candidate, The Technical Constructions University of Bucharest

Abstract: This study shows that a complex linguistic analysis, in the correlation of paradigmatic and syntagmatic data, faced with specialized information leads to an objective and complex description of the architecture terminology. The strict extra-linguistic determination entails a more rigorous use of the terms of architecture, with definitions and inter-conceptual relations present at the level of the terminological density. These definitions and inter-conceptual relations are quite numerous in texts of wider circulation. The specialized features of the analyzed texts enhance their importance for the specialized language of architecture, precisely because they reflect the dynamic semantics for appropriate terms.

Keywords: architecture, language, terminology, contexts, variation.

În ultimii ani, preocuparea pentru studiul terminologiilor științifice din punct de vedere lingvistic, a cunoscut o dezvoltare complexă, datorată identificării particularităților și analizei relațiilor în limbajele de specialitate cu mijloace lingvistice (comune cu cele aplicate în lexicul comun). Acest interes are ca scop, tendința actuală de deschidere a codurilor științifice în condițiile societăților moderne. În acest context, terminologia din *arhitectură*, dobândește o importanță deosebită pentru că este un domeniu științific și o disciplină cu un impact social larg.

Arhitectura este „știința și arta de a proiecta și de a executa clădiri, complexe de clădiri și ansambluri, pentru satisfacerea nevoilor de trai, materiale, sociale, culturale și artistice ale oamenilor. Arhitectura nu trebuie considerată exclusiv ca o ramură a artei sau a științei construcțiilor; ea realizează împletirea acestor două sectoare, creând opere folositoare, trainice și frumoase”(Țițeica 1967: 65).

Paradigma propusă pentru analiză, este cea a *clădirilor religioase*. Termenii acestei paradigme, BISERICĂ, CATEDRALĂ, DOM, SCHIT, prezintă interes întrucât au o circulație largă, nu numai în comunicarea specializată, ci și în cea obișnuită. Se pune astfel problema relației dintre *termen* și *cuvânt* și a păstrării *nucleului „dur”* al sensului specializat în diversele texte și contexte analizate. Se procedează astfel la o analiză complexă, *paradigmatică* și *sintagmatică* (Bidu-Vrănceanu 2007: 26-27), ce vizează precizia exprimării sensului specializat, prin care să se pună în valoare în ce măsură termenii din *arhitectură*, satisfac condițiile terminologice de univocitate, precizie și monoreferențialitate și se constituie într-o *ierarhie conceptuală* (Cabré 2000:10, Bidu-Vrănceanu 2007: 32), având în vedere că extinderile textuale și contextuale pot antrena diferite modificări semantice, mergând spre determinări sau chiar sensuri noi.

Metoda de cercetare utilizată este, în primul rând, analiza sensului specializat existent în definiții lexicografice și terminografice. Prin urmare, se impune raportarea permanentă la dicționarele de uz general (cum ar fi DEX 1998 sau DEXI 2007), dar și la cele de specialitate

(*Dicționarul de artă* 1995). Prin compararea directă a celor două tipuri de definiții, se vor identifica elementele componente relevante pentru vorbitorii obișnuiți sau, dimpotrivă, pentru specialiști.

Demn de menționat este faptul că, prin apariția termenilor propuși spre analiză, în comunicarea obișnuită, *Dicționarul explicativ al limbii române* (1998) omite tratarea minuțioasă a sensului specializat, nefiind prezente elemente majore precum marca diastratică, definiția riguroasă ori contextele diagnostice. Mărcile de uzaj (*arhit.*) sau (*bis.*), nu însoțesc definițiile termenilor din paradigma lexico-semantică formată în jurul arhilexemului CONSTRUCȚIE RELIGIOASĂ.

Mărcile stilistice (diastratice) sunt informații date între paranteze înaintea definiției lexicografice și reprezintă judecăți de valoare explicite ale lexicografului în raport cu normele și condițiile socio-culturale de utilizare a unor cuvinte și sensuri.

În DEXI 2007, definiția termenului DOM conține marca diastratică (*arhit.*) care indică domeniul de apartenență al acestui termen. Termenul SCHIT este însoțit de marca diastratică (*bis.*) pentru *bisericesc*, în cazul paradigmei noastre indicând un subdomeniu sau o ramură a arhitecturii, și anume arhitectura bisericească.

În cazul lexicului specializat, mărcile diastratice sunt foarte importante pentru vorbitorul obișnuit pentru că indică preliminar atât situațiile extralingvistice, cât și cele lingvistice de comunicare corectă, fiind informații contextuale (sintagmatice) complexe, ele privesc fie terminologia științifică căreia îi aparține termenul, fie numai un domeniu special de referință (Bidu-Vrănceanu: 2000).

„Lectura” comparată a definițiilor lexicografice ale cuvintelor BISERICĂ, CATEDRALĂ, DOM, impune o corectare a genului proxim. Astfel, pentru CATEDRALĂ genul proxim este *biserică*, iar pentru DOM este *catedrală*; definiția lexicografică a cuvântului BISERICĂ este „clădire destinată celebrării unui cult creștin”, ceea ce înseamnă că genul proxim este formulat extrem de general (clădire). Dacă avem în vedere că în definiția cuvântului CATEDRALĂ apare și o diferență specifică față de BISERICĂ, adică „mare” (CATEDRALĂ fiind „o biserică mare”) și dacă DOM este definit prin *catedrală* (și nu prin *biserică*) rezultă că DOMUL este mai mare sau mai important decât CATEDRALA. Lipsa de unitate a genului proxim al cuvintelor din aceeași clasă are, deci, implicații și asupra diferențelor specifice dintre ele, diferențe greu de sesizat de către un vorbitor obișnuit, mai ales dacă se limitează la lectura izolată a definiției lexicografice a unuia dintre cuvinte. Trebuie să avem în vedere că pentru DOM și CATEDRALĂ competența multor vorbitori poate fi imperfectă (Bidu-Vrănceanu 1993: 37).

Așadar, reorganizarea definițiilor lexicografice în ce privește diferențele specifice ale cuvintelor BISERICĂ, CATEDRALĂ, DOM este condiționată, în primul rând, de lectura comparată care trebuie să ducă la selectarea unor date relevante incluse prea discret în genul proxim. În al doilea rând, pentru precizarea diferențelor specifice apare necesitatea înlăturării datelor nerelevante și, mai ales, obligația unei formulări mai economice a lor. Partea din definiția lexicografică a cuvintelor CATEDRALĂ și DOM formulată „în unele orașe italiene, germane etc.” este ambiguă admitând mai multe interpretări (privind tipul de religie, stilul arhitectonic etc.)

Se poate deduce o diferențiere probabilă sub aspectul semului variabil /mărime/ cu valorile /mare/ și /mic/ pentru că anumiți termeni sunt caracterizați explicit din acest punct de

vedere, precum termenii CATEDRALĂ („biserică (mare) în care serviciul religios este oficiat, de obicei, de un (arhi)episcop”), DOM („catedrală impunătoare, de obicei biserică principală a unui oraș”) și SCHIT („mănăstire mică”). Diferențierea termenilor în clase urmărește trăsături definitorii abstracte, „mărimea” sau „poziția într-o ierarhie”. Ordonarea diferențelor specifice din definițiile lexicografice depinde mai puțin de părțile de vorbire reprezentate, cât de sensurile concrete analizate.

Definiția terminografică din *Dicționarul de artă* a hiperonimului BISERICĂ, prezintă următoarele sintagme hiponimice: BISERICĂ HALĂ, ~SALĂ, ~DE PLAN CENTRAL, ~TIP CRUCE GREACĂ, ~DE PLAN TRICONC, ~ATHONITĂ. Aceste sintagme hiponimice au un caracter fixat la nivel terminologic prin dicționare și alte lucrări de specialitate. BISERICA HALĂ reprezintă „un tip de biserică în care navele centrale au aceeași înălțime cu cea centrală, care este astfel luminată numai indirect, toate trei fiind adăpostite sub același acoperiș”.

De asemenea, *Dicționarul de artă* înregistrează din punct de vedere funcțional, alte hiponime, exprimate prin următoarele sintagme: BISERICI ABAȚIALE sau ~DE MĂNĂSTIRE; ~COLEGIALE; ~PAROHIALE; ~DE PELERINAJ; ~COMEMORATIVĂ; ~VOTIVĂ, fiecare cu definiții specializate. BISERICILE DE PELERINAJ sunt „situate fie pe marile drumuri de pelerinaj ale Evului Mediu (de ex. spre Compostella, spre Palestina) sau în locurile de pelerinaj din diferite puncte ale Europei, Asiei Mici sau Orientului Apropiat”.

Variația discursivă, bază a *terminologiei textuale* a impus mai multe distincții cu caracter general (Desmet 2006: 236), dintre care unele ni se par importante pentru analiza noastră. Se disting *nivelul științific specializat* (texte și cursuri universitare), *nivelul considerat intermediar*, reprezentat de textele din *revistele de specialitate* elaborate de specialiști pentru un public de inițiați (Desmet 2006: 237) (discurs considerat semi – vulgarizat) și *discursul de vulgarizare științifică* reprezentat de sectoarele specializate din presa generală (id.).

Dintr-o perspectivă mai generală, alți autori (Mejri 2006: 704-705) disting discursul academic, pe de o parte, al *practicienilor* și *discursul general* pe de altă parte. Criteriul care stă la baza acestei distincții relevă importanța *lingvisticii* în studiul terminologic, luând în considerație *consistența* sau *densitatea terminologică* a textului (prezentă în grade diferite), opusă *absenței acesteia* prin disoluția termenilor în text având ca rezultat un *discurs „fără contrapondere terminologică”* (id.). Se consideră că discursul *e cu atât mai specializat* cu cât *consistența conceptuală (terminologică)* e mai mare și invers. Coerența conceptual – semantică este dată de prezența altor termeni specializați din aceeași sferă, indispensabili interpretării. (Mejri 2006: 700). Se delimitează astfel un *discurs specializat* de unul *semispecializat* și *eterogen* (id.: 704).

Utilitatea acestor criterii de interpretare a termenilor va fi dovedită și de analiza pe care o vom întreprinde și va demonstra existența importanței *variației discursive* în *terminologia arhitecturii*.

În cadrul *terminologiei textuale* o problemă importantă este cea a alcătuirii *corpusului* (de texte), ca bază a analizei. Din acest punct de vedere *corpusul* constituie un obiectiv central în numeroase analize terminologice actuale (v. Volumul *Mots, termes et contextes*) și se rețin câteva idei importante:

- Corpusul trebuie să fie *omogen și reprezentativ* pentru un anumit domeniu, iar termenii să fie selectați după criterii bine definite (Desmet 2006: 240).

- Se distinge maniera de *investigare automată a corpusului* (preferată de multe studii actuale) de cea *manuală sau intelectuală* (Haidi Widad 2006: 160), analiza întreprinsă de noi bazându-se pe cea de-a doua.

- Condiționat de mijloacele investigării, *corpusul* poate fi *finit* sau, de cele mai multe ori, *nelimitat* sau *deschis*, în ultimul caz având importanță *reprezentativitatea* (Mejri 2006: 704). Respectând condițiile de alcătuirii *corpusul* printr-o regrupare structurată de texte (Rijo Lina 2006: 510) se consideră că un *corpus deschis* (id.) poate favoriza identificarea *stabilizării termenului* și diversele tipuri de variație terminologică (ibid), (v. și M. Contente 2006: 455).

- În cazul indexării *manuale sau intelectuale* (utilizate și de noi), investigarea are în vedere anumite *cuvinte - cheie* (Berteles 2006: 371, Haidi Widad 2006: 160). Cuvintele – cheie sunt reprezentative pentru anumite „familii conceptuale” sau pentru o „rudenie conceptuală” (Haidi Widad 2006: 165). Alegerea cuvintelor – cheie se bazează nu numai pe criteriul conceptual – semantic, ci și pe frecvență, apreciată *general sau statistic* (Berteles 2006: 373–374). Identificarea cuvintelor – cheie se poate face astfel având în vedere *actualizarea în texte și contexte* a unor termeni prototipici (Lerat 2006 : 89), iar importanța acestui studiu este relevantă în investigarea unor texte din mass-media (de exemplu din “*Le Monde*”, ianuarie – septembrie 1998, v. Berteles 2006: 373).

Cercetarea bazată pe cuvinte - cheie s-a dovedit relevantă în analiza *termenilor din domeniul arhitecturii* întreprinsă de noi. O consecință a importanței cuvintelor – cheie este gradul lor de *monosemie* sau de *polisemie*, important pentru specificitatea terminologică (Berteles 2006: 372–379). Se afirmă (id.) că pentru cuvintele – cheie cele mai specifice există condiția de a fi mai polisemice.

Investigarea terminologică pe baza cuvintelor – cheie este ilustrativă pentru reflectarea obiectivă a relației complexe și dinamice dintre *extralingvistic* (în sensul cel mai global) și *lingvistic* (Costa 2006: 79–80). Este, de aceea, un aspect foarte important în analiza termenilor pe care o vom întreprinde, mai ales în relația dintre *textele științifice* și în presa de specialitate (v. Referințe bibliografice, Surse).

Analiza sintagmatică, bazată pe studiul *contextelor*, condiționat de integrarea lor în anumite *tipuri de texte* poate să reflecte legătura dintre sistemul lingvistic și cel conceptual (Contente 2006: 457). Studiile actuale de terminologie (v. volumul *Mots, termes et contextes* 2006) pun în evidență *tipologii noi*, mai rafinate ale *contextelor*, sintetizate de unele definiții. Se reține în acest sens definiția aplicabilă direct în studiul nostru: „totalitatea elementelor *cognitive, situaționale sau intertextuale* (subl. n.) capabile să intervină în *procesul de construire a sensului*” (Mosbah 2006: 652). Această definiție pune în evidență atât importanța *relației extralingvistic/lingvistic*, evidentă în *terminologia arhitecturii*, cât și necesitatea îmbinării studiului paradigmatic cu cel sintagmatic în analiza lingvistică a termenilor.

O altă interpretare generală a contextului care condiționează *analiza variației terminologice* privește precizări privind contextele extralingvistice. O importanță preliminară o au *situațiile de comunicare* condiționate de *grupurile socio-profesionale*, care determină *variații situaționale* și de *uzaj* și care se pot reprezenta adeseori prin *situații de comunicare mixte* (Bertaccini și Mateucci 2006: 325 – 326).

Alte tipologii ale contextelor au aplicări importante în studiul terminologic. Se delimitează în general contextele extralingvistice (în sensul cel mai global) de cele lingvistice (care sunt o constantă) (Costa 2006: 79–80), toate tipurile de contexte având „o funcție mediatoare între individ și comunicarea specializată” (id.: 82).

În funcție de alte tipuri de contexte specializate se determină *variații contextuale* ale termenilor (Desmet 2006: 241), condiționate atât paradigmatic, cât și sintagmatic ducând la *variații conceptuale și denominative* (id.).

În raport cu studiul contextual al termenilor se arată „importanța vectorilor cunoștințelor de specialitate” (Desmet 2006: 242), cu consecințe asupra *variației terminologice* constatate în „întrebuințări specializate și întrebuințări mai puțin specializate” (id. 244). Aceste variații sunt corelate cu cele *textuale și discursive* și pot fi foarte importante în analiza unor *termeni* precum BISERICĂ.

În cele ce urmează vom urmări *variația în terminologia arhitecturii*, cu distincții între *textele științifice* și cele din *presă* reflectate în mai multe tipuri de variații.

Textul științific pe care îl vom analiza, a fost excerptat dintr-un curs universitar de Istoria arhitecturii din România (Brătuleanu, 2002) și reprezintă un subcapitol destinat arhitecturii catedralelor orașelor medievale din Transilvania. Este un text destinat viitorilor specialiști (studenți la Facultatea de Arhitectură), redactat de specialiști ai domeniului. Fiind un curs universitar, își propune definirea și descrierea cât mai clară a termenilor și a conceptelor din domeniul arhitecturii. În acest text este prezentată varietatea de stiluri, caracteristice arhitecturii religioase din Transilvania, diversitatea formelor arhitecturale determinată de existența a două culte: - cel catolic și cel ortodox. Conectarea arhitecturii bisericilor catolice la formele Romanicului și Goticului din Europa centrală, transformările pe care bisericile ridicate în aceste stiluri le suferă, sunt redate prin termeni specializați: BISERICĂ ROMANICĂ, COR GOTIC, „HALLENKIRCHE”, BOLȚI, CONTRAFORȚI, ARCE BUTANTE: „În privința orașelor, ele sunt în mare parte așezări rurale de colonizare care au căpătat un caracter urban datorită practicării intensive a meșteșugurilor și comerțului. Dezvoltarea lor este relativ rapidă și coincide ca perioadă cu epoca în care, în Europa centrală, Goticul ajunsese la maturitate. Aceasta a condus în unele cazuri la transformarea sau completarea unor biserici romanice orășenești mai vechi (**biserica evanghelică din Sebeș** – sec. XIII-XIV-, construită în stil romanic, i se înlocuiește vechiul cor cu unul nou, gotic; **catedrala Sf. Mihail din Alba Iulia** – sec. XIII-XVII-, „cel mai valoros monument de artă medievală din Transilvania”, îmbinând forme ale romanicului târziu cu unele ale goticului). [...] **Biserica Neagră din Brașov** (1384-1477) constituie un exemplu de construcție gotică influențată de arhitectura contemporană din Slovacia; **biserica evanghelică din Sibiu** (sec. XIV-XV), dar mai ales **catedrala Sf. Mihail din Cluj** (1394-c.1450) precum și **biserica „din deal” din Sighișoara** (1345-1515) ilustrează și ele cu precădere epoca târzie a Goticului central-european prin formula spațială de tip „hallenkirche”, prin utilizarea unor bolți sprijinite pe nervuri, ca și prin marile deschideri ale golurilor ferestrelor și decorația de piatră care le încadrează. Totuși se păstrează anumite trăsături specifice Romanicului – marea grosime a zidurilor exterioare și prezența contraforților alipiți acestora, absența arcelor butante. Rezultă de aici un volum masiv, impresie accentuată și de includerea întregului spațiu sub un singur acoperiș” (Brătuleanu 2003: 56). Hiperonimul BISERICĂ, prezintă următoarele sintagme hiponimice: BISERICĂ ROMANICĂ, BISERICĂ EVANGHELICĂ, BISERICĂ

HALĂ-„HALLENKIRCHE”, sintagme survenite ca urmare a evoluției terminologice și a actualizării permanente a sensurilor ce decurg din modificările semantice apărute în timp, din extinderea termenilor dincolo de aria de specializare strictă. Rezultă că terminologia arhitecturii este caracterizată de flexibilitate și actualizare permanentă.

Analiza textului arată o consistență terminologică în cadrul unei „familii” conceptuale strict specifică discursului științific. Prezentarea este neutră, fără exprimări metaforice, bazată pe definiții și caracterizări obiective. Cvasisinonimia dintre termenii BISERICĂ și CATEDRALĂ, afectează identificarea unui termen – vedetă (Bertaccini și Mateucci 2006: 325). Nivelul științific ce caracterizează acest text, presupune faptul ca emițătorul (autorul) este un foarte bun cunoscător al domeniului la care se face referință. Comunicarea de tip științific presupune utilizarea unui cod închis, accesibil (teoretic) în mod exclusiv specialiștilor.

În continuare vom urmări actualizarea termenilor în alt tip de discurs, cel al textelor din presa de circulație relativ largă (v. la Surse). Se va urmări în ce măsură aceste texte se caracterizează printr-un nivel de specializare similar cu cel analizat anterior și în ce măsură se poate constata o dinamică sub aspectul frecvenței, al valorilor conceptual-semantice și al relațiilor cu termeni înrudiți, condiționate strict de evoluția factorilor extralingvistici. Nivelul de largă circulație se adresează persoanelor neinstruite într-un domeniu tehnic sau științific, care beneficiază prin intermediul mass-media de informații, dintr-un domeniu sau mai multe.

„**Biserica Ortodoxă Română** transformă un proiect prestigios și vechi în realitate, prin construirea **Catedralei Mântuirii Neamului**, în pofida criticilor și a semnelor de întrebare ridicate de un lăcaș de cult ce își propune să depășească în grandoare Casa Poporului, comentează agenția germană DPA.

Atunci când va fi finalizată, noua catedrală cu o înălțime de 125 de metri se va ridica deasupra Palatului Parlamentului, construit între 1965 și 1989 de fostul dictator Nicolae Ceaușescu.

Lucrările la fundația catedralei au început în urmă cu un an și ar urma să se încheie în 2015. *Clădirea* va putea primi până la 5.000 de oameni în timpul slujbelor și va avea două săli pentru diverse evenimente cu o capacitate de 1.000 de persoane fiecare.

Catedrala va include și cantine pentru săraci, iar *clădirea* va fi deservită de 14 lifturi. În complex vor exista și două centre de cazare a pelerinilor, un centru cultural și unul social. Parcarea va avea capacitatea de 700 de locuri.

Respingând acuzațiile de aroganță, **Patriarhia** susține că actuala **Catedrală Mitropolitană București**, construită în 1656, este prea mică, iar **Catedrala Mântuirii Neamului** este „o necesitate liturgică și publică...” (România Liberă 2011/ 396).

Se observă utilizarea „relaxată” a termenilor, folosirea unor concepte cu anumite componente semantice considerate drept distincte ori ușor inteligibile în raport cu altele care descriu un cod eminentemente închis. Termenul BISERICĂ apare cu sensul de „*comunitate religioasă de același cult*” - BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ, sens omonim cu cel de „*clădire destinată celebrării unui cult creștin.*” Se remarcă polisemia internă cu o legătură evidentă între sensuri.

Analiza contextuală a polisemiei poate contribui la diferențierea/ dezambiguizarea semantică. Aceasta se impune mai ales prin faptul că unii termeni, în combinații libere, ajung să desemneze concepte noi, fapt motivat de dinamica cunoașterii. Identificarea semantică prin

context este necesară și pentru sensurile de bază, inclusiv în cazul unor termeni foarte importanți, precum termenul CLĂDIRE, utilizat în textul nostru cu sensul concret de „*construcție înălțată la suprafața pământului și care servește la adăpostirea unor oameni, unor animale, unor obiecte și instalații etc.*” (DEX 1998).

În ceea ce privește termenul CATEDRALĂ, se constată determinarea sintagmatică, a tipurilor sale, sintagme care suplinesc interpretarea specializată: CATEDRALĂ MITROPOLITANĂ, CATEDRALA MÂNTUIRII NEAMULUI.

Utilizarea precisă, lipsită de echivoc, a anumitor unități terminologice ale căror concepte sunt strict specializate, este redată de cel de-al doilea text de presă. Între lexicul comun și cel specializat se constată existența unei relații de interdependență, care se manifestă la nivelul științelor caracterizate de difuzare largă. Această relație este determinată de interesul publicului larg nespecializat pentru informații exprimate cu ajutorul unităților lexicale specifice unor domenii și de dorința de divulgare a unor aspecte aparținând cunoașterii, din partea specialiștilor.

„Reprezentanții organizației care s-a ocupat de construcția și întreținerea **Domului din Milano** au inițiat o campanie de strângere de fonduri pentru salvarea celebrei *catedrale*, prin care cei care vor să doneze între 10 și 100 de euro pot adopta câte un *gargui* (*jgheab sau burlan scurt pentru scurgerea apei de ploaie, bogat ornamentat, adesea cu figuri*). [...] Proiectul presupune adoptarea simbolică a unuia dintre cele 137 de *garguie* ale **Domului din Milano**, contra unei donații cu o valoare cuprinsă între 10 și 100 de euro” (ziare.com 2012/16 noiembrie).

Unele sinonimii dezvoltate, se bazează pe dorința unei comunicări diversificate, care să evite repetițiile. Este confirmată sinonimia stabilită de dicționar a termenului DOM care desemnează „*o catedrală impunătoare, de obicei biserică principală a unui oraș*” (DEX 1998).

În cazul termenului JGHEAB, relația de sinonimie este refăcută prin etimonul străin, GARGUI. Ambii termeni sunt prezenți în dicționarele de specialitate. Se observă interdependența dintre terminologia arhitecturii și lexicul comun. „Interesul mai larg pentru lexicul specializat (LS) îl pune într-o relație directă cu lexicul comun (LC), extinderea lui dincolo de domeniul strict al specialiștilor determină migrarea multor termeni în limba comună. Explicația dată are în vedere rolul sporit al științei și tehnicii în societățile moderne (Cabré 2000: 23), care determină o apropiere mai mare între cunoașterea științifică și cea obișnuită” (Bidu-Vrănceanu 2010: 11). Lexicul din domeniul arhitecturii, este influențat de evoluția societății care solicită și își imprimă dorința sporită de cunoaștere plurivalentă cu riscurile (științifice, sociale și lingvistice) ce rezultă din diversitatea cunoștințelor însușite.

Analiza întreprinsă arată că analiza lingvistică complexă, în corelația datelor paradigmatică și sintagmatică, confruntate cu informațiile specializate aduce o descriere obiectivă și complexă a terminologiei arhitecturii. *Variația terminologică* în textele actuale este condiționată, în primul rând de evoluția societăților și a evenimentelor extralingvistice, iar presa de largă circulație este silită să reflecte dinamica modificărilor care se produc sub ochii noștri și nu sunt încă reflectate în textele strict științifice, dat fiind că acestea se elaborează mai greu. Determinarea strictă din punct de vedere extralingvistic are drept consecință utilizarea mult mai riguroasă a termenilor, cu definiții și relații interconceptuale manifestate la nivelul densității terminologice destul de mari în texte cu o circulație mai largă.

Aceste caracteristici specializate ale textelor analizate cresc importanța lor pentru limbajul specializat, tocmai pentru că reflectă dinamica semantică în termeni adecvați. Se remarcă, în primul rând, contextele care nu se diferențiază de cele științifice prin caracteristicile obiective privitoare la realitățile noi. Există însă și contexte firești pentru o presă care poate interesa și nespecialiștii și care se apropie de texte de vulgarizare științifică prin disoluția termenilor specializați.

În concluziile anterioare rezultă că aspectele semnalate și analizate arată că relația dintre diferitele tipuri de texte și dintre acestea și dicționare este relevantă pentru a înregistra noi interpretări specializate. Textele foarte actuale sunt astfel o sursă foarte importantă, de care trebuie să ținem seama, cu consecințe asupra interpretării conceptual – semantice dinamice în terminologia arhitecturii.

Referințe bibliografice

- Béjoint, Henri și Thoiron, Philippe, 2000 – *Le sens en terminologie*, Presses Universitaires de Lyon, Lyon.
- Bertaccini, Franco și Matteuci, Alessandra, 2006 - „La terminologie d’entreprise et ses contextes d’usage”, în *Mots...*, p. 317-327.
- Bertels, Ann, 2006 - „Les spécificités en contextes: comment étudier la polysémie”, în *Mots...*, p. 371-381.
- Bidu-Vrănceanu, Angela, coord. 2000 – *Lexic comun, lexic specializat*, Editura Universității din București.
- Bidu-Vrănceanu, Angela 2007- *Lexic specializat în mișcare. De la dicționare la texte*, Editura Universității din București.
- Cabré, Maria Teresa, 1991, „Terminologie ou terminologies? Spécialité linguistique ou domaine interdisciplinaire?”, în *Meta*, XXXV, nr. 1.
- Cabré, Maria Teresa, 2000, „Sur la représentation mentale: bases pour une tentative de modélisation”, în H. Bejoint și Ph. Thoiron, p. 20 ș.u.
- Contente, Madalena, 2006, „Termes et textes: la construction du sens dans la terminologie médicale”, în *Mots...*, p. 453-467.
- Costa, Rute, 2006 – „Texte, terme et contexte”, în *Mots...*, p.79-89.
- Desmet, Isabel, 2006, „Variabilité et variation en terminologie et langues spécialisées: discours, textes et contextes”, în *Mots...*, p. 235-249.
- Lino, Teresa, 2006, „Contextes et néologie terminologique dans le domaine médical”, în *Mots...*, p. 509-515.
- Mejri, Soumaya, 2006, „La terminologie de sciences de gestion en contexte: terme ou mot?”, în *Mots...*, p. 699-709.
- Mots...*, 2006, *Mots, termes et contextes*, Actes des septièmes Journées scientifiques du réseau *Lexicologie, terminologie, traduction*, sous la direction des Daniel Blampain, Philippe Thoiron, Marc Van Campenhoudt, Editions des archives contemporaines, Paris, 2006.
- Said, Mosbah, 2006 – „Le stéréotype, du mot au concept: saicies á travers les contextes”, în *Mots...*, p.651-661.
- Temmerman, R., Kerremans Koen, Vanderwort, V., 2006 – „La terminographie en contexte(s)”, în *Mots...*, p.429-441.

Van gehuchten, Lieve, 2006 – „L’unité phraséologique en didactique des langues étrangères de spécialité: le cas du discours économique d’entreprise en espagnol”, în *Mots*,..., p.673 ș.u.

Dicționare

DEX – *Dicționar explicativ al limbii române*, ediția a 2-a, coord. Ion Coteanu și Lucreția Mareș, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.

DEXI – *Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române*, coord. Eugenia Dima, Editura Arc & Gunivas, Italia, 2007.

Dicționar de artă, coord. Mircea Popescu, Editura Meridiane, București, 1995.

Dicționar politehnic, coord. Țițeica, Radu, Editura Tehnică, București, 1967.

Lexicon de construcții și arhitectură, coord. Bălan, Ștefan; Mihăilescu Șt. Nicolae, Editura Crișana, 1985.

Surse

Brătuleanu, Anca, 2002 – *Istoria arhitecturii în România, Note de curs*. Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București.

Sandu Tomașevschi, Anca, 2003 – *Elemente de arhitectură*, Ecas, București.

România Liberă, nr. 396, 2011

Ziare.com, 16 noiembrie, 2012